

Hugo Badalić

Nikola Šubić Zrinjski

GLAZBENA TRAGEDIJA

U 3 ČINA (8 SLIKA)

SPJEVAO JU
HUGO BADALIĆ

GLAZBOTVORIO
IVAN PL. ZAJC

TREĆE IZDANJE

SADRŽAJ

Prvi čin. _____	6
I. SLIKA. _____	6
Prizor prvi. _____	6
Prizor drugi. _____	8
Prizor treći. _____	9
Prizor četvrti. _____	11
II. SLIKA. _____	14
Prizor prvi. _____	14
Prizor drugi. _____	17
Prizor treći. _____	18
Prizor četvrti. _____	20
Prizor peti. _____	21
III. SLIKA. _____	23
Prizor prvi. _____	23
Prizor drugi. _____	26
Prizor treći. _____	29
Drugi čin. _____	31
IV. SLIKA. _____	31
Prizor prvi. _____	31
Prizor drugi. _____	36
Prizor treći. _____	38
V. SLIKA. _____	38
Prizor prvi. _____	38
Prizor drugi. _____	39
Prizor treći. _____	40
Prizor četvrti. _____	40
Prizor peti. _____	43
Treći čin. _____	45
VI. SLIKA. _____	45

Prizor prvi.	45
Prizor drugi.	46
Prizor treći.	47
Prizor četvrti.	48
Prizor peti.	49
VII. SLIKA.	51
Prizor prvi.	51
Prizor drugi.	52
Prizor treći.	53
Prizor četvrti.	55
Prizor peti.	55
VIII. SLIKA.	58
Prizor prvi.	58
Prizor drugi.	59
Prizor treći.	59
Prizor četvrti.	61
RJEČNIK	62

Predgovor trećem izdanju

Pošto se je rasprodalo drugo izdanje ovoga djela od g. 1885., to me je knjižara L. Hartmana (Kugli i Deutsch) pozvala, da iza smrti pokojnoga oca uredim treće, ukusno izdanje.

U ovom predgovoru opetujem riječi pokojnoga svog oca iz drugog izdanja: Ovoj je operi, kako i u prvom izdanju spomenuh, podlogom tragedija Th. Körnera, a u poznatom zboru: "U boj, u boj" riječi su Fr. Markovića.

U Zagrebu mjeseca listopada 1901.

Viktor Badalić.

LICA.

Nikola Šubić-Zrinjski, ban hrvatski, zapovj. Sigeta

Eva, njegova žena.

Jelena, njihova kći.

Gašpar Alapić,

Lovro Juranić,

Vuk Paprutović,

} časnici u Sigetu.

Sulejman Veliki, turski car.

Mehmed Sokolović, veliki vezir.

Mustafa, bosanski paša.

Ali Portuk, zapovjednik topništva

Ibrahim Begler-beg.

Levi, liječnik Sulejmanov.

Hrvatski časnici i vojnici.

Turski vojnici.

Bule, odaliske, eunusi, čuvari saraja.

Zbor vilâ.

Događa se god. 1566. Prva slika u Biogradu, ostale u gradu Sigetu i pred njim u taboru turskom.

Prvi čin.

I. SLIKA.

(Palača sultanova u Biogradu, Sultanova soba, spojena s trijemom).

Prizor prvi.

Sulejman (*sjedi zamišljen*). Levi (*dolazi sredinom*).

Levi.

Poručio si po me,
O silni padišah;
Po glasu eto tvome
Tvoj smjerni rob ti dođe mah.

(*za se*):

Još vazda šuti.

(*glasno*):

Care, gospodaru!
Na slugu se ne ljuti,
Koj pozna bol ti staru:
Ti sjediš žalostan,
O, jesi l' bolestan?

Sulejman.

Šuti, šuti! Starost ova
Nikad mene ne okova!

Levi.

Oprosti, silni care! -
Još oko krepko sjaji,
A dušu silnu žare
Prošastih dana događaji,
Budućnost krasnu kažuć.

Sulejman.

Kaži Levi, iskren budi:
Koliko još ljeta sudi
Znanost meni tvoja?

Levi.

To samo Alah zna!

Sulejman.

Ha, ha, ha! Ti ne znaš ništa!
Ili ne znaš, il' se bojiš,
Šta si stao, kô da brojiš
Čase, dane moje smrti?
Reci sad, koliko ljeta
Još ću uživat toga svijeta,
Reci, mogu l' svijet još strti?

Levi.

Koliko sudim ja,
Još deset -

Sulejman.

Deset veliš? Deset?

Levi.

Da, možni care moj,
Još deset! Ali dalje čuj!
Mirovat valja tebi,
Uživat mirno slave,
Inače mogô ne bi
Sačuvat vedre glave!
Već četrdeset ljeta slavnih
Po svijetu tvoj se ori glas:
O care, sad je došô čas

Počitku, miru tvome.

Sulejman.

Pokoj, mir i ljeta deset
Nuđoš meni, slugo vjerna!
Mir mi veliš, pokoj? Je li tako, Levi?
Šta će meni ljeta duga,
Da proživem kano crv;
Da mi srcem vlada tuga,
Žilam da se stine krv!

Jedno mi je dosta samo,
Al ću radit dan i noć,
Pa kad i ja dođem tamo, (*pokazuje rukom na dženet*).
Slava moja neće proć!

Levi.

Polako, care moj, polako!

Sulejman.

Starče, šuti! Niti riječi,
Jošte živi stari lav!
Idi brzo, neka dođe k meni
Vezir moj, - nek brzo dođe!

Prizor drugi.

Sulejman (*sam*).

Čudno li krvca mi vrije,
Rata mi srce žudi;
Silnije, jače mi bije,
Nadimlje jake grudi.
Sad u boj, neka svijet
Pred mojim drhće jarom;
Sad u boj, sve će mrijet
Pred sviju carâ carom!

Strepi, o Beču, ti prvi,
Prvi je udarac tvoj:
Tebe kad padišah smrvi,
Lagan je s drugimi boj.
Diž'te se, junaci, diž'te,
Vaš vam nek pomogne bog!

Prizor treći.

Sulejman i Mehmed Sokolović, veliki vezir.

Mehmed.

Smjerno čekam tvoje zapovijedi,
Možni care!

Sulejman.

Na vojnu, na vojnu!
Nemam časa da potratim,
Kratak mi je vijek:
Slavom hoću da pozlatim
Zadnji žića tijek.
Na vojnu! Je l' vojska spremna?

Mehmed.

Sve u redu!

Sulejman.

Namah teci,
Hitro reci:
"Zapovijeda car,
Neka vojska sva
Bude gotova
Danas jošte poč na vraga!"

Mehmed.

Tako brzo zar?

Sulejman.

Tako hoću! Preko praga
Ungarije ravne
Na Beč gredem,
Da od želje davne
I taj bedem
Srušim, satrem, spalim

Mehmed.

Misô tvoju hvalim!
Silan ti jesi care velji,
Stavna volja tvoja:
Zapreke nema tvojoj želji,
Vojska žudi boja.
Dvjesta je tisuć' vojske čile
Spravno poći s tobom.
Tko da ne strepi s takve sile,
Sav svijet bit će ti robom!

Sulejman.

Gdje su vođe ini?

Mehmed.

Vani stoje.

Sulejman.

Tko sve?

Mehmed.

Mustafa od Bosne paša,
Ali Portuk Ibrahim,
S njimi silni Begler-beg.

Sulejman.

To je nada naša!
Idi namah, reci im:
Pobjede se vije stijeg,
Na vojnu je poč.
Idi, zovni sve!

Mehmed (*odlazi.*)

Sulejman (*sam.*)

Vraća mi se stara moć,
Mlada krvca vre:
Samo sada ili nikada,
Sad il nikad Beč je moj.

Prizor četvrti.

Sulejman. Mehmed. Mustafa. Ali Portuk. Begler-beg. Levi. Vojnici.

(*Ulaze, pošto se je otklonio zaslon.*)

Vođe.

Nek Alah prati vijek tvoj svaki hod,
Nek slavom cvati svak tvog djela plod;
Ti nas povedi sad slavni u boj,
Nikog ne štedi nas, rob svak je tvoj!

Zbor (*opetuje.*)

Vođe.

Slava ti care, oj Alah nek te brani,
Vodi nas, kamo znaš, vođa si nam znani!

Zbor (*opetuje*).

Sulejman.

Zdravo da ste, vjerne sluge,
Druzi moje slave! Da ste zdravo!

Svi.

Osloni vijek se na nas,
I vodi nas u boj, u smrt.

Sulejman.

Ne! ne u smrt - na pobjedu!
Pamtite li uvredu
Njemačkoga cara?
Platit će mi danak već
Ona guja stara,
Kad mu otmem Beč!

Svi.

Na Beč, na Beč nas vodi,
To srcu našem godi.

Sulejman.

Neka bude! Ali prije
Nego na Beč skorim,
U Ugarskoj tvrđe dvije
Hoću da pokorim:
Siget prvi -

Mehmed.

U Sigetu je Zrinjski!

Sulejman.

Šta Zrinjski? Tko to veli?

Mehmed.

Junačina je on!

Svi.

Junačina je on!

Sulejman.

Šta Zrinjski? Ja sam Sulejman -

Levi.

Care naš!

Sulejman.

I jesam car vaš.

Mehmed.

Dok silni Hrvat taj
Životom Siget brani,
Uzet ga nećeš, znaj,
Ti Sigeta se kani.

Svi.

Ti Sigeta se kani,
Na Beč nas ravno vodi!

Sulejman.

Ha! Vi ste velikani,
Kijem svaki vjetar škodi!
Ja hoću Siget! Zrinjskog hoću!
U boj vas vodim! Sad u boj!

Svi.

Nek Alah prati itd.

Sulejman.

Svi složno hajdmo, na Siget valja poći;
Past će on, past će Beč ispred naše moći.

Svi (*opetuju.*)

II. SLIKA.

(*Dvorana u gradu Sigetu.*)

Prizor prvi.

(*Jelena i Juranić. Kako se digne zastor, vidi se,
da Juranić hoće da otiđe; Jelena ga zadržaje.*)

Jelena.

Ah kamo, dragi?
Ti ode zar;
Gdje 'e pogled blagi,
Gdje ljubve žar?

Juranić.

Oprost', oprosti mila,
Na posô goni sila!

Jelena.

Još nikad takve riječi
Iz tvojih ne čuh ustâ;
Ah kako tužno ječi
I boji grud se pusta.

Juranić.

Umiri se, ja odoh,
Na skoro pak ću doć.

Jelena.

Ti prije dan si podô
A sad mi daješ noć,
Oj kako brzo mine
Života krasni dan,
A za njim guste tmine
Povlaće grozni san.

Juranić.

U dvoru mene zovu! Zbogom -

Jelena.

O ne idi, ne idi! Zar više
Ne ljubiš mene ti?

Juranić.

Za tebe mi duša diše,
Srce šapće: ti, ah ti;
Dvije s' u jednu dušu sliše,
Ta smo jedna duša mi.

Ti jedina, izabrana
Danica si žiću mom:
Ti si radost mojih dana,
U tuđinstvu ti moj dom.
(zagrlio ju).

Jelena.

Kako li krasne
Kako li jasne,
Riječi su meni te

Juranić (*trgne se*),

Jur čujem svoje čete glas -
Zbogom, dušo! (*poljubi ju i ode brzo*).

Jelena (*sama*).

On ode! Bože, čemu
Požurit mu se valja?
(*ide k prozoru*).
Na konja sjeda; poput munje
Sa četicom se krenu!
Ah šta će opet biti,
Zar vijek će krv se liti,
I zavijek trajat boj?

(*Romanca*).

Gdje na tvrdu
Stancu-brdu
Stari stoji Zrinjski grad,
Tamo mlada
Duša rada
U Hrvatsku leti sad.

Moje sreće
Prvo cvijeće
Krasno mi je cvalo tu:
Ljubav sveta
Mladih ljeta
Obuze mi dušu svu.

Ali tada
Iznenada
Bojne trublje jeknu jek!
Sreća minu,
Ljubav zginu,
A ja tužna tužim vijek.

(Dok Jelena, stojeći pri prozoru, pjeva, ukaže se s lijeva ulaza mati joj Eva.)

Prizor drugi.
Jelena i Eva.

Eva.

Šta je, drago dijete?

Jelena.

Ništa, majko, ništa.

Eva.

Suzu vidim u tvom oku:
Kaži majki sve!

Jelena.

Ništa dobra! Slutim,
Da će težak snać nas jad.
Baš je sada ovdje bio -
Hladan kano led.

Eva.

Tko je bio?

Jelena (*pada joj o grud.*)

Ah, Juranić!

Eva.

Ne boj mi se, kćeri mila,
Njega valjda služba zove.

Jelena.

Služba da! Al teška služba:
Na nas ide Turčin klet!

Eva (*vidi gdje Zrinjski ide*).

Ne cvijeli više! Eto oca:
Ne bih rada, da ti suzu vidi.

Prizor treći.

Jelena. Eva. Zrinjski (*dolazi s desna*).

Zrinjski.

O ženo draga, milo dijete,
Po cijelom gradu tražim vas:
Nek riječ vas moja sad ne smete,
Jer neizvjestan još je glas.

Eva.

Koji glas? Sve reci!

Zrinjski.

Još ne znam pravo, šta je,
Al čekam vijesti svaki čas;

Jer vele, sultan da je
Na vojnu pošô sam.

Jelena.

Majko mila.
Pogibelj prijeti nam!

Eva.

Misliš, Zrinjski, da će na nas
Sultan krenut?

Zrinjski.

Ne, ne! To sultan činit neće.

Eva.

S tobom dijelim radost svaku,
Ti da brigu nosiš sam?
Sve mi reci: u tom mraku
Istine mi godi plam.

Zrinjski.

Znam te, ženo!
Kad sultan na boj kreće,
Na Siget kreće on.

Jelena.

Šta? Na Siget? Bože!

Zrinjski.

Ti budi majke vrijedna,
I ocu mila kći!

Prizor četvrti.

Pređašnji. Alapić (*sredinom*).

Alapić.

Bane, novu nosim vijest!

Zrinjski.

Govori! Nek i one čuju.

Alapić.

Iz Pečuha glasnik javlja,
Da se na boj sultan spravlja
S dvije sta tisuć ljudi;
Stoga, bane, spreman budi;
Sultan na nas grede.

Zrinjski.

Junaci moji vrijede,
Hrvati vijek su prvi:
Za dom, za rod ne štede
Prol'jevat svoje krvi!
(obrne se ženi i kćeri).
Umiri kćerku, ženo;
Još Juranića čekam,
Da čujem njegov glas.

Alapić (*pogleda kroz prozor*).

Evo ga, kako se žuri!

Jelena.

Sini mi, sunašce, sini,
Tamnu rasprši mi noć,
Sa srca nevolju skini,
Dođi o dragi, o dođ!

Eva.

Rasti, cvati, materina diko,
Bog će dati, da mi sretna budeš.

Prizor peti.

Pređašnji. Juranić (*dolazi s Paprutovićem nekoliko časnika.*)

Zrinjski.

Govori, šta je?

Juranić.

U boj, u boj, mač iz toka, bane!

Paprutović.

Jur pređe Dravu Mehmed-beg.

Ostali časnici.

Sela nam pali,
Gradove ruši u prah;
Srce si kali,
Zadaje trepet i strah.

Juranić.

Daj mi četu hrabrih konjanika,
Da ukrotim toga objesnika.

Jelena.

Oh, tužnoj meni!
(pada majci na grudi).

Juranić.

Raduj se sa mnom, o dušo,
Pasti će kleti naš vrag;
Mnogoj u bitci sam kušo
Pogani smesti mu trag.

(Okrene se Zrinjskomu):

Bane, dugo mučah ja,
U srcu tajnu nosim:
Danas neka otac zna,
Milu da kćerku prosim.

Nisam ja bogata roda,
Ne prati tašta me čast:
Čast mi je - bojna sloboda,
Imanje - mača mi vlast.

Desnicu domu i vjeri
Zavjerih za vijek taj:
Srce pak miloj ti kćeri:
Daj mi ju, oče, ah daj!

Zrinjski.

Sinko moj, - znade bog,
Šta srce moje čuti:
Za vas sve - ljubezne,
Da sreći vašoj sluti.

Svoj blagoslov ću tebi dat
I kćerku svoju s njime,
Kad sretno ovaj mine rat,
Kad slavno stečeš ime.
Ti domu se oduži,
I mačem nju zasluži!

Juranić (*potegne sablju*).

Sabljo moja, gujo ljuta,
Vodi me u sveti boj!

Jelena.

Pođi, dragi, sretno -
Nek te čuva mili bog!

Zbor.

Pođi, sretno dođi,
Nek te čuva mili bog!

(Juranić odlazi sa časnici. Jelena majci na grudih. Grupa.)

III. SLIKA.

(Dvorište u gradu Sigetu.)

Juranić. Alapić. Zbor vojnika (*slavi Juranićevu pobjedu.*)

Prizor prvi.

Zbor.

Alapić i Juranić,
Naša dika, naša čast,
Naše milje, naša slast,
Neka živu slavni vijek!
Hrvat umije sjeć:
Straha ne sna pred dušmaninom on;
Slavu znade si steć,
Slavnu boju on je navijeke sklon.
Alapić i Juranić
Živili, živili na vijek!

(dolazi Eva i Jelena)

Sad, junaci, vam na slavu
Igrat ćemo bojnu igru.

Juranić.

Tako, braćo, napred samo!

Alapić.

Bojnu vježbu cijenit znamo.

Prva polovina zbora.

Prvi vođa - koji prvi zgodi!

Druga polovina.

Drugi vođa - koji drugi zgodi!

[*Gađaju kopljem u nišan kroz veliki prsten.*]

(Prvi hita, - ne pogodi.)

Zbor.

Ništa!

(Drugi hita, - ne pogodi.)

Zbor.

Ništa!

(Treći hita, - ne pogodi.)

Zbor.

Ništa!

(Četvrti hita, - ne pogodi.)

Zbor.

Ništa!

(Peti hita - i pogodi.)

Zbor.

Živio!

Evo prvog vođe nam,
Veselo sve - haj, hoj!
A sad drugi hajd na red!

(Šesti hita, - ne pogodi.)

Zbor.

Ništa!

(Sedmi hita - ne pogodi.)

Zbor.

Ništa!

(Osmi hita - i pogodi.)

Zbor.

Živio!

Evo drugog vođe nam,
Veselo sve, haj, hoj!

(Priređuju se za igru.)

Zbor.

Hrvat umije sjeć:
Straha ne zna pred dušmaninom on;
Slavu znade si steć,
Slavnu boju on je navijeke sklon.
(*Igraju bojnu igru.*)

Zbor.

Pobjeda! Pobjeda!

(*Kad se svrši igra, pjevaju.*)

Zbor.

Hrvat umije sjeć, itd.
Alapić i Juranić.
Živili, živili na vijek!

Prizor drugi.

Pređašnji. Zrinjski (*dolazi svečano odjeven i oružan.*) Paprutović.

Zbor.

Živio nam svijetli ban!

Zrinjski.

Vi, braćo, sa mnom!
Bog daj, uvijek kano danas
Veselje nek se ori s pobjede.
(*obrne se Alapiću i Juraniću, te se rukuje s njimi.*)
A komu slava toga dana,
Već hrabrim vođam mojim?

Alapić.

Ne meni, bane, - ne,
Već Juraniću slava.

Juranić (*pokazuje na Alapića.*)

U boju on je bio sve:
Bješnjaše poput lava.

Zrinjski (*obrne se svim vojnikom.*)

Vi znate, braćo, vidjeste i čuste,
Da sultan sam na Siget ide:
Povijedat ništa neću;
Jer znam, da j' vjera tvrda.

Zbor.

Jest vjera tvrda, bane!
Dok je nama na ramenu glava,
Turčin grada svojim zvati neće!

Zrinjski.

A bit će boj na život i na smrt!

Zbor.

Nek bude, bane, vraga ćemo strt!

Alapić.

Ukloni kćer i ženu, daj ukloni
Iz Sigeta! U Beču nek pri kralju
Za vrijeme rata budu!
Vojevat ćemo lakše bez njih.

Juranić.

Al ljepše ne!

Eva.

Nikad; nikad!

Pa bilo što mu drago, -
Ja ostajem uz muža svog:
Gdje njemu grob, i meni tu nek bude!
Ah Zrinjski, ne slušaj te ljude,
Prem vjerne tebi. Ja ostajem!

(obrne se kćeri:)

A kćerka moja, rumen cvijet,
Uz zaručnika svoga:
Il' živjet s njime ili mrijet,
Po volji jakog boga.

Juranić (Jeleni):

Vjerne su ti grudi ove,
Tebe štiti ovaj mač:
Bog će dati sreće nove,
I utišat gorki plač.

Jelena.

Ko o suncu koplja rose
O tebi mi život sja;
K tebi mene želje nose,
Uz tebe mi sreća sva.

Eva (Zrinjskomu):

Ah vidiš, mili mužu,
Junačkog' srca rod.

Zrinjski.

Sad istom ćutim, da sam Zrinjski!
O ženo, dijete moje,
Vi ostajete uz nas.

Jelena i Juranić.

Ko o suncu i t. d.

(Eva i Jelena odu u grad).

Prizor treći.

Pređašnji bez Eve i Jelene.

Zrinjski.

Junaci, braćo!
Ma gdje se Hrvat s Turci bije,
Za dom se bori svoj;
I gdje god Hrvat krvcu lije,
Slobode bije boj.

(vadi pismo).

Od kralja stiže pismo:
Poručuje nam lijepo,
Da Siget dotle hrabro
Držimo, dok bi njemu
Moguće bilo skupit
Sve svoje čete.

Zbor.

Živio kralj!

Zrinjski.

Ko svjesni borci, smjelo i veselo
U sveti hajdmo boj - u smrt!

Zbor.

U sveti hajdmo boj - u smrt!

Zrinjski.

Pa ako padnem prije ja,
Tu Alapić je, četnik vaš,
A tada vođa, - njega ćete slušat!

Zbor.

A tada vođa, - njega ćemo slušat.

Zrinjski.

Al prije nego izginemo,
Zakunimo se bogu velikomu:

(Stupa napred i potegne sablju. Oko njega časnici i vojnici.)

Zrinjski.

Tako meni boga velikoga
Braniti ću Siget svojom krvlju;
Ostavit vas nikad, braćo, neću,
Dok u meni živo srce bije!

Zbor.

Dok u nama živo srce bije!
Tako nam boga velikoga
Branit ćemo Siget svojom krvlju;
Ostavit te nikad, bane, neć'mo,
Dok u nama živo srce bije!

Drugi čin.

IV. SLIKA.

(Turski tabor pred Sigetom. Podalje od Sultanova čadora prostrano mjesto. Bule, odaliske, eunusi, čuvari saraja slave godišnjicu Sulejmanove pobjede kod Muhača.)

Prizor prvi.

Muški i ženski zbor.

Velik je Alah,
Prorok je velik:
Njima nek bude hvala!
Vojska nam gvožđe, sultan čelik
Svladat će cijeli svijet.

Fatima.

Pričajte, nu, o Muhaču,
Koji vas znade što?

Zulejka.

O tome pokolju, plaču,
Kako je bilo to?

Osmanka.

Pripovijedat znadem ja.

Sokolica.

Ja još bolje znadem sve.

Mejra.

O tom znamo samo mi.

Prva polovina ženskog zbora.

Ja znam!

Druga polovina.

Ne znaš!

Prve.

Ipak!

Druge.

Ništa!

Prve.

Kako!

Druge.

Tako!

Sve.

To je ružno baš!

Prve.

Sad mir!

Druge.

Ne ne!

Sve.

Otplatit ćete to!

Muški zbor.

Hej!

Eunuh Timoleon.

Mir!

Prve.

Šta ćete, bene?

Druge.

Bockave žene.

Sve.

Tko je ikad čuo to?
Pripovijedat nam ne dadu, -
Ne razume same ništ!

Timoleon.

Mir!... O pomози sada Alah,
Da pomirim ove zmije!

Sve.

Što! Mi zmije?!

Timoleon.

Ah ne!
To mi se je nehote zareklo, ha!
Ako znate dobre bit,
Pjevat ću vam ja.

Podiže se Ugrin mlad
Ma našeg sultana,
Al ga težak stiže jad
S našeg buzdohana.

Mrtav osta mladi kralj,
S njime mala četa;
Osmanski ih ubi malj,
Ele - čudna šteta!

Svi.

Osmanski ih ubi malj,
Ele - čudna šteta!

Timoleon.

Kano ptica soko siv
Sultan širi krila:
Mori, pali kano div,
Kud ga volja mila.

Pusto polje pokri krv,
Zemljom prođe strava:
To se zgodi, kada crv
Usta suprot lava.

Svi.

To se zgodi, kada crv
Usta suprot lava.

Nek nam živi Sulejman,
Nek ga sreća sreta.

Muški zbor.

Da doživi ovaj dan,

Ženski zbor.

Jošte mnogo ljeta!

Ženski zbor.

Veselo, lako,
Burno, jako
Danas bije naša grud!
Nožice same
Na ples mame:
Nek se slava ori svud!
Hajd, hajd! - Hajd na ples,
Da pjevamo,
Da igramo,
Dok nam žića gori kres.

(orijentalški ples).

Svi (među plesom):

Nek se ori skladan poj,
Neka mine strašni boj.

Ženski zbor.

Vatreno, burno,
Lagano, žurno.

Muški zbor.

Ružice rumene,
Hurije milene.

Ženski i muški.

Rajsko veselje nek
Mladani sladi vijek,
Neka nam radosti pruža.

Svanuo krasan dan,
Cijelomu svijetu znan,
Pobjede slavne.

Prizor drugi.

Pređašnji. Sulejman i Mehmed.

Zbor.

Živio Sulejman!

Sulejman (za se):

Još Siget stoji,
Ah Siget moj još nije!
(*Mehmedu*):

Otiđi sam u Siget,
I reci Zrinjskom',
Da četa mala sili
Odoljet neće moći.
Nek preda Siget:
Nek on sa četom nosi glavu

Mehmed.

Zalud briga, muka sva:
Njega dobro poznam ja.

Sulejman.

Al rec', da štedit neću
Ni djece, žene - nikog' -
(*dolazi Timoleon.*)

Timoleon.

Javljam, care, dobru vijest:
Pade Gjula i Kerečin.

Sulejman (*za se*):

Ah, rado čujem, rado!
Još Siget stoji,
Ah, Siget moj još nije!
(*Mehmedu*):
A ti mu reci,
Da nudim svijetlu krunu -

Mehmed.

Zalud briga, muka sva:
Njega dobro poznaj.

Sulejman.

Nek samo preda Siget -
On kralj hrvatski budi!

Mehmed.

Slušat ću te, care moj,
Al ću zalud k njemu poč.

Sulejman.

Nek samo preda Siget -
On kralj hrvatski budi!
(*odlazi s Mehmedom.*)

Prizor treći.

Zbor.

Veselo, lako,
Burno, jako itd.

V. SLIKA.

(Dvorana u gradu Sigetu.)

Prizor prvi.

Zrinjski. Alapić. Juranić. Paprutović. Nekoliko časnika.

Zrinjski.

Jur puče zid na novom gradu
Od ognja turskog. Ne mogu dulje
Uzdržat druge navale!
Zapalit ćemo novi grad,
Povući se u stari;
Nek vatra naša satre sad,
Što branit mač ne mari.

Juranić.

Mirni građan blago sve
Našoj preda ruci;
Zara da naša sila tre,
Što ne mogu vuci?

Zrinjski.

Šta misli Alapić?

Alapić.

Zapalit ga i strt u prah;
Jer slaba nam je snaga!

Ostali.

Nek oganj plane u taj mah,
Da gradu nema traga.

Juranić.

A zašto kralj ne teče
Junakom u pomoć?

Zrinjski.

Ne zbori tako, sinko!
Ustrajat na tom mjestu valja,
Pa nek se ruši cijeli svijet;
Za dom, za vjeru i za kralja
Bez straha znade Hrvat mrijet!

Prizor drugi.

Pređašnji. Dolazi časnik i preda pismo.

Zrinjski (čita):

"Turski vođa prosi
Na samu zborit sa Zrinjskim." -

Dovedi ga!
Vi drugi budite na blizu,
Očekujuć moj mig.
Proglasite građanstvu,
Nek blago svoje nosi
U stari grad!
A tad -
Kad mignem ja,

Nek oganj sja,
I proždre sve. - Žurno! Nek dođe on!
(*Svi odu*).

Prizor treći.
Zrinjski (*sam*).

Zrinjski (*gleda kroz prozor na novi grad.*)

Gle, kako divno sjaji grad
U božjeg sunca traku:
A ne zna, da će skoro jad
U crnu nać ga mraku.

Ovako sjaji ljudski vijek
Na slave si vrhuncu:
A tada dođe usud prijek,
I kraj je rajskom' suncu!
Oj zbogom, grade bijeli,
I Zrinjski s tobom seli!

Prizor četvrti.
Zrinjski. Časnik. Zatim Mehmed.

Časnik.

Turski vođa!

Zrinjski.

Nek uđe!

(*Časnik ode; Mehmed dođe.*)

Zrinjski.

Sokoloviću, zar si ti?
Zdravo! Šta je dobra?

Mehmed.

Pozdravljajuć te svijetli car
Poručuje, da predaš grad.
On štuje hrabrost tvoju:
Milostiv bit će tebi.

Zrinjski.

Milostiv bit će meni!?
Al ja sam Šubić-Zrinjski!
Pa ako car tvoj želi grad,
Nek sam po ključe dođe.

Mehmed.

Al ti si otac, muž!
Pa dobro! Ako ne daš grada,
Na muke, ruglo i sramotu
Razapet ćemo ženu, kćer.

Zrinjski.

O, boljelo te grlo,
Ti gadni čovječe!

Mehmed.

Meni te je žao!

Zrinjski.

Bijedno Ture!
Ti ne znaš moje žene, kćeri.

Mehmed.

Ne traži sultan grada zahman,
On svijetlu krunu nudi:
Da budeš kralj, gdje sad si ban,
Ti kralj hrvatski budi!

Zrinjski.

Nek Zapolja mu bude kralj,
Al Zrinjski nikad, nikada!
Hrvatu ban je kralj:
On mjesto kralja vlada.

Mehmed.

Još jednu riječ - al strepi!
(vadi srebrni rog).
Znaš li rog taj?

Zrinjski.

Ah, grb je moj - a rog mi sina Đure!

Mehmed.

Ulovismo ga, čuješ!
Ako li ne daš grada,
Sin će tvoj da strada:
Mučit ćemo njega,
Ko što nikog' još!

Zrinjski.

Moj sin! O bože, sin mi Đuro!

Mehmed.

Govori sad, govori brzo!

Zrinjski.

Mučite ga, divlje zvijeri,
Reži, sijeci, pali, deri:
On je sin moj, junak, lav!
(*otvori vrata i više*):
Paprutoviću, pali grad!
Nek Turčin zna,
Kad oganj sja,
Da tako grud nam plamti.

Mehmed.

Junaštvu tvom' se divim!

Zrinjski.

Ko ja - svi misle tako.
Jelena! Evo! Alapić! Juranić!
Ovamo svi, ovamo!

Prizor peti.

Pređašnji. Jelena. Eva. Alapić. Juranić. Paprutović. Časnici.

Eva.

Šta želiš, mili mužu?

Alapić.

Što oko tako sjaji?

Zrinjski.

Recite Turčinu tomu
Zakletve svetu riječ!

Svi časnici.

Do zadnje kapi krvi!

Zrinjski (ženi i kćeri):

I vi mu rec'te!

Eva i Jelena.

Za dom je slatko mrijeti!

Zrinjski (ogrli ih).

Na moju dođ'te grud! (*grupa*).

(kroz prozor prodire svjetlo ognja; rakete lete).

Paprutović.

Sa sedam strana gori novi grad!

Zrinjski (Mehmedu):

Otiđi, kaži caru,
U gradu što si vidio. -

Treći čin.

VI. SLIKA.

(*Čador Sulejmanov*).

Prizor prvi.

Sultan sjedi u naslonjaču pogružen, satrven. Iza njega Levi. Mehmed uđe.

Mehmed (*tiho Leviju*):

Kako je caru?

Levi (*isto tako*).

O zlo, i još će gorje biti!

Mehmed.

Otkada boluje?

Levi.

Otkako ti se vrati
Iz Sigeta! - - -
Ja dođoh k njemu iza tebe,
I nađoh ga u nemoći:
On drhće, - sve ga tijelo zebe,
Ah, njemu nema pomoći.

Mehmed.

Ukloni se!
(*Pristupi caru*).

Veseli se, o care:
Pol Ugarske je tvoje,
Otkako Gjula pade.

Sulejman.

Ti reci, da je Siget moj,
I egipatski bit ćeš kralj!
(*zamisli se i najednom se trgne*).
A gdje je Ivan Kralj,
Što svjetova me na taj rat;
Sto tisuć konjanika
Za boj mi stalno reče dat?

Mehmed.

Izvini ga: on veli,
Da dravski most bi kasno gotov.

Sulejman.

A tko je imô gradit most?

Mehmed.

Hamza-beg.

Sulejman.

Odrubit daj mu glavu! Idi!
Nek padne on! Nek padne namah!
(*Mehmed ode*).

Prizor drugi.
Sulejman. Levi.

Sulejman.

Utrudjen bojem sjedim,
Još svijet mi drhće sav!

Ja čeznem, venem, blijedim,
Izdiše stari lav.

Levi.

On umire!

Sulejman.

Prokletstvo na te! Što to veliš?

Levi.

Prol'jevat mi je suze,
Dokora smrt te uze.

Sulejman.

Ha, zato suze liješ?!
Levi, Levi, zar ti mniješ,
Da junak teško umire?
Al samo sad mi pruži lijek,
Da prije vidim glavu
Pod mojom nogom.
O Zrinjski, Zrinjski,
I ti ćeš sa mnom poći!

Prizor treći.

Pređašnji. Mehmed. Begler-beg. Mustafa. Ali Portuk.

Mehmed.

Po želji tvojoj pade Hamza-beg!

Ostala trojica.

Pred čadorom mu leži glava!

Sulejman.

Juriš, juriš! I Siget mora past,
I Zrinjski s njim! Juriš, juriš!

(Tri vođe odu).

Sulejman.

(Čuju se trublje na juriš).

Pomozi, Levi!
O drži me, pomoz!
Alah, Alah, čuj svog slugu,
Razveseli moju tugu:
Prije moje smrti
Daj mi Siget strti!

Mehmed.

Izruči meni daljnu brigu.
(Opet trube).

Sulejman.

Zar ne čuješ, gdje kliču!
Oh kako godi uhu mom'
Ta buka, te me sjeća
Prošastih dana mojih!
Juriš, juriš!

Prizor četvrti.

Pređašnji. Ali Portuk.

Ali Portuk.

Suzbijen si, o care,
A čete tvoje bježe!

Sulejman.

Siget mora past! Napred! Napred!

Ali Portuk.

Ne mogu, možni care!

Sulejman.

(bijesan, ispravi se i baci bodež na Ali Portuka).

U pako hajd! *(sruši se na naslonjač).*
Juriš, juriš! *(izdahne).*

Levi.

Alah! Care gospodaru! *(Klekne do njega).*

Mehmed *(pristupi).*

Ha! On izdahnu!
Sad je vlast u mojih ruku,
Sat će za me Zrinjski čut:
Spravit ću mu grdnu muku,
I za carem kazat put!

Prizor peti.

Pređašnji. Mustafa.

Mehmed.

Polako; car je umro!

Mustafa.

Pobunila se vojska!

Mehmed.

Večeras će ga vojska vidjet -

(slugam):

Odnes'te, braćo, cara!

(sluge ga odnesu i Levi s njima ode).

Mehmed *(vođam).*

To nitko ne zna osim nas:

Potkupio sam sluge;

A Levi? Njega bodež taj

Rješava službe druge.

A sad na Siget!

U Stambul tada ravno!

Ali Portuk i Mustafa.

Zar ne na Beč?

Mehmed.

Ne, ne; jer njemački nas čeka car

Sa silnom vojskom! - -

Ali Portuk i Mustafa.

O kleti Zrinjski!

Al evo desnice:

Ti radi, kako znaš.

Mehmed.

Potecite u vojsku:

Razglasite da car se želi kazat.

(*stisne im ruke a oni odlaze*).
Dok se vidimo! -

Sad je vlast u mojih ruku,
Sad će za me Zrinjski čut:
Spravit ću mu grdnu muku
I za carem kazat put!

VII. SLIKA.

(*Podzemlje u gradu Sigetu*).

Prizor prvi.
Eva i Jelena (*ulaze*).

Eva.

Ovamo, kćeri moja,
Zaklonimo se ovdje!

Jelena.

Ah čini mi se, majko,
To mjesto kano tamnica!
Tijesna mi je grud,
Strah me hvata lud:
Sve se tijelo trese.

Eva.

O dijete moje,
Dokora bit će bolje!
Tu mjesta nije za nas,
Provalit ćemo danas
Iz tamnice nam ove,
Kud bog nas, kćerko, zove.

Jelena.

Nek bude volja božja!

Eva.

Sa ocem još mi zborit valja.
Ti čekaj tu, i spremna budi,
Kad pošaljemo po te.
Ja idem! Dok se vidimo!

Jelena.

Zbogom, zbogom, majko!
(*Eva ju poljubi i ode.*)

Prizor drugi.

Jelena (*sama*).

O bože, gdje sam?
Zar tu, ah tu?
Nikoga nema, nikoga,
Tamnice da me riješi;
Nema mi moga dragoga,
Bolno da srce tješi!

O gdje si dragi? Ah čujem te!
Al ne, to vjetar huji!
Šta čujem? Kano pjesme zvuk,
Ko majčine pjesme jeka.
Još jednom - bolna srca -
Majčinu pjevat ću pjesmu:

POPJEVKA.

Cvate ruža rumena
Posred vrta bajna:
Kakva mi je ljuvena,
Kano zora sjajna.

Oj ti ružo, ružice
Tko će ubrat tebe?

Čije li će ručice
Tobom kitit sebe?

Doć će junak mlađani,
Ubrat će te jednom:
Moj će vrt se krašani
Tugom odjet lednom!

*(Jelena sve tiše pjeva; pri koncu savlada ju čuvstvo i ona usne.
U snu joj se prikazuje sanak o njezinoj sreći).*

Prizor treći.

(Sanak Jelene: Mjesto oko Zrinja-grada. Vile se sastanu i pjevaju).

Zbor vilâ.

Ljubio je goluban
Golubicu bijelu;
Pjevao joj po vas dan,
Gukô noćcu cijelu.

Golubica - Jelena,
Golub - njezin dragi:
U nje usta medena,
U njegov pogled blagi.

(Dolazi Jelena i Juranić).

Vile (pozdravljajuć ih).

Mladenaca evo naših:
Živili mladenci!

Jelena.

Posestrime, mile vile,
Na pozdravu hvala!

Juranić.

Prispje eto svečan sat
Našega vjenčanja:
Kćerku će mi otac dat
Posred svog imanja.

Vile.

Sretan bio ovaj pir,
Pratio vas sveti mir!
(Jelena i Juranić idu redom kraj vila).

Prva vila (Jeleni):

U toj ruci krasnoj
Trag je zori jasnoj!

Jelena.

Hvala, sestro!

Druga vila (Juraniću).

U tom oku žarkom
Istok suncu jarkom'!

Treća vila (Obima).

Vjenčava se zorica
Sunce će uzeti!

Jelena i Juranić (vilam):

Svaka naša sestrice
Kano zvijezda svijeti!

(dok vile pjevaju sljedeće, ode Jelena i Juranić).

Vile.

Vaše sreće
Prvo cvijeće
Krasno vama cvate tu:
Ljubav sveta
Mladih ljeta
Obuze vam dušu svu!
Ljubio je goluban itd.

(Kad ispjevaju, isčeznu vile. Jelena se vidi na mjestu, gdje je usnula).

Prizor četvrti.

Jelena se prene.

Jelena *(kao iza sna).*

U nje usta medena,
U njeg' pogled blagi!
Ah! - Šta je to?
Kako milo ječi zvuk!
Je l' istina il' samo san?
O san je, san!
Sve je kô i prije,
Utjehe mi nije,
Sve je samo san. -

Prizor peti.

Jelena. Juranić *(dolazi).*

Jelena *(poleti mu na grudi).*

O nije san,
Kad tebe grlim -

Juranić.

O pođi sa mnom, draga!

Jelena.

Čuj me, čuj!
Sanjala sam divan san,
Jasno ko na javi:
Da je došo vjenčan dan,
Vršak našoj slavi.

Juranić.

Vjenčat će nas vječni bog
U nebeskih dvorih. -
Po te dođoh, otac zove,
Sve je spremno, hajd, o hajd!

Jelena.

Zar ja? A kamo?
Ne mogu nikamo.
Zar da me Turčin ubije,
Il gorje još: da muči mene?
O ne, o ne!

(bliže k njemu) Evo ti noža:
Probodi svoju Jelenu,
Nek s tvoje ruke umre.

Juranić.

O jaoh, dušo, šta to reče?
Da tebe ja probodem? O bože!

Jelena.

Na koljenih te molim:
Probodi me!
Il hoćeš, da me Turčin muči,
Sramoti naše ime!

Juranić.

Oprosti, bože, - Jeleno oprosti!
(*očajan hoće da ju probode*)

Jelena. (*ustavi mu ruku*).

Ne tako bijesno!
Polako nož u srce rini,
Polako, polagano:
Sa usta mojih dušu skini,
Da umrem potihano.

Jelena i Juranić.

Zbogom srećo moja,
Kratka mi bijaše:
Posred ljuta boja
Kraj je ljubve naše!

(*Juranić ju probode: ona mu padne u naručaj*).

Jelena.

Hvala, dragi;
Ti smrću život daruješ!
(*slabije*). Još jedan cjelov! Tako!
A sada - zbogom, zbogom!
Pozdravi oca, majku, junake sve!
(*Jelena izdahne*).

Juranić.

Ne, ne - probudi se!
O bože zar je nema?
Blago tebi, dušo čista,
Tvoj je svijetli raj. -
(*čuje izvana glasove*).

Ha već zovu: već je čas!
Sad rado umirem. -

VIII. SLIKA.

(*Dvorište u gradu Sigetu*).

Prizor prvi.

Zrinjski. Eva.

Zrinjski.

Pod vedrim nebom zadnju riječ ti zborim,
Nek nebo čuje zadnji pozdrav moj;
Nadođe čas, da kano Hrvat tvorim,
Održim rodu sveti zavjet svoj!
I Zrinjski će uminut,
I četa mala s njim,
Al rodu sunce sinut,
Raspršit ropstva dim!
Al zašto moram jaoh,
Žrtvovat dijete, ženu?

Eva.

Ne krati slave nama!
Ta šta je život bez tebe?
Od usta će do usta letit
Junaštva tvoga dike!
Uz tebe će se mene sjetit,
I kćeri Zrinjskog Nike.
Kad plane grad,
Na bedemu ću stajat:
U prah ću baklju bacit,
Poletit u visine!

Zrinjski (*zagrlj ju*).

Na krilih slave letimo
Pred vječne pravde sud;
Božanskim žarom njetimo
Hrvatsku vjernu grud!

Prizor drugi.

Pređašnji. Juranić (*dolazi uzrujan*).

Zrinjski.

Gle milog sina, ženo!
A gdje je naša kći?

Juranić.

Anđelak vam je Jelena:
Ispred nas ode gore
U vječne božje dvore.

Zrinjski i Eva.

O bože, tebi hvala,
Koj blago uze nju!

Prizor treći.

Pređašnji. Alapić, Paprutović, časnici i vojnici.
(*Dolaze sa zastavom*).

Časnici i vojnici.

Stijeg hrvatski visoko se vije!
Hrvat rado svoju krvcu lije
Za kralja, rod i dom!
(*čuju se trublje turske na juriš*).

Zrinjski.

Sad napred braćo:
Već zove bijesno Ture!
Ti Juraniću nosi zastavu;
Ja za tobom,
A za mnom ti, (*Paprutoviću*).
A tada Alapić! -
Ali prije nego izginemo,
Hajdmo braćo, da se zagrlimo
(*Časnici ga okupe; on se grli i rukuje s njima*).

Juranić (*digne zastavu*).

(U boj, u boj!
Mač iz toka braćo:
Nek Turčin zna.
Kako mremo mi!

Zrinjski, Alapić, Paprutović, Eva, časnici i vojnici.

Grad naš već gori,
Siže do nas već žar:
Rik turski ori,
Bijesan je njihov jar!

Ko požar taj
Grudi naše plamte;
Utiša rik
Mača naših zvek.

Ko bratac brata
Zrinjskog poljub'te svi,
Za mnom na vrata,
Vjerni junaci vi!

Sad braćo!
Pun'mo puške, samokrese:
Naše grome, naše trijese,
Neka ore, ruše, more!
Brusmo ljute naše mače,
Neka sijeku jače, jače!
    Sad zbogom bud, dome naš,
    Zauvijek, oj zbogom;
    Od svud, od svud
Na te dušman ide prijek.
I već u grob sveti trup
    Sklada tvoj, al neće!
Za te sin svak u boj se kreće:
    Dome naš, ti vijekom stoj!
    Hajd u boj, u boj!
    Za dom u boj!
Ma paklena množ
Na nj diže svoj nož;
    Hajd u boj!
Nas mal, al hrabar je broj
    Tko, tko će ga strt?

Smrt vragu, - smrt!
Za domovinu mrijeti - kolika slast,
Prot dušmaninu - mora on past!)
(*Svi odu*).

Prizor četvrti.

Pozorište je dio gorućega staroga grada. Odzada novi grad sa uzdignutim mostom. Buka Turaka. Juranić sa zastavom, za njim Zrinjski i ostali. Junački se bore. Eva se ukaže na barutani s bakljom. Juranić pada, Zrinjski za njim. Eva baci baklju u barutanu: silan prasak: novi grad se sruši. Zastor padne.

RJEČNIK

dženet (tur.) - muslimanski raj

Gjula (*Gyula*) - grad u jugoistočnoj Mađarskoj; u tursko vrijeme značajno središte

hurije (tur.) - djevojke neizmjerne ljepote u muslimanskom raju s kojima uživaju pravednici

Ivan Kralj - v. *Zapolja*

Muhač - Mohač, mjesto u južnoj Mađarskoj gdje je 1526. turski sultan Sulejman Veličanstveni hametice porazio ugarsku vojsku pod vodstvom kralja Ludovika II, nakon čega je veći dio Ugarske dospio pod tursku vlast

njetiti - nositi

pogružen - potopljen, utopljen; potišten, smrknut

stavan - čvrst, stalan

svijetiti - svijetliti

Zapolja, Ivan (1487-1540) - erdeljski velikaš kojega je jedan dio hrv. i mađ. plemstva izabrao za hrvatsko-ugarskog kralja nasuprot Ferdinandu Habsburgu